

Tag på tur i middelalderens Randers

Her får du et kort over Randers by, så kan du gå på opdagelse i middelalderens Randers. Byen er ikke særlig stor. Her bor omkring 2000 mennesker. Byen ligger gemt bag palisade (rækværk), vold og voldgrav. Der er fire indgange (byporte) til byen. Byportene bevogtes af krigere, der nøje holder øje med hvem, der kommer ind og ud af byen.

Gaderne er smalle, og husene er lave. Kun enkelte bygninger tårner sig op over byen – det er kirkerne og klostrene. De er bygget i sten – munkesten – og vil holde i mange år.

1. Vor Frue Kloster

Her lå for 900 år siden et kloster for nonner. De tilhørte Benediktinerordenen. Nonnen Trugundis boede her. De sidste nonner forlod klostret for 550 år siden. Efterfølgende blev klostret revet ned.

2. Sct. Clemens Kirke

Kirken, der lå her, blev bygget for omkring 850 år siden. Den lille sidegade hedder i dag Tårngade, fordi kirkens tårn fik lov at stå, længe efter at kirken var revet ned. På kirkens kirkegård fandt man pilgrimmen med de tre ibsskaller.

3. Gråbrødre Kloster

Her blev for 770 år siden bygget et kloster for gråbrødrene. De tilhørte Franciskaner-ordenen. For 500 år siden blev munkene smidt ud af klostret, og kongen overtog klostret. Klostret kom til at hedde Dronningborg Slot. Det er derfor butikscntret hedder Slotscentret og pladsen Slotspladsen.

4. Helligåndshuset

Endelig – her er en bygning fra middelalderen, som ikke er revet ned, nemlig Helligåndshuset. Huset var en del af det kloster, der blev bygget af Helligåndsbrødrene. Huset var indrettet som hospital. Her passede munkene de syge.

5. Sct. Mortens Kirke

Kirken blev indviet for ca. 500 år siden – og den står her endnu. Den var klosterkirke for det kloster, Helligåndsbrødrene byggede. Klostret bliver aldrig bygget helt færdigt. Kirken er den eneste kirke fra middelalderen, der er tilbage i Randers.

6. Calentegildets gård

Her lå et mægtigt hus, der var to etager højt og omkring 30 meter langt. Huset var bygget i røde munkesten. Huset blev revet ned for 150 år siden efter en brand.

Byen er beskidt, og her lugter. Affaldet ligger i bunker eller i åbne rendestene.

7. Rådhuset og Rådhusorvet

Vi ved ikke, hvor middelalderens rådhus lå, men et godt bud kan være under det nuværende rådhus. Det nye rådhus er omkring 200 år gammelt. Der, hvor Rådhusorvet er i dag, var i middelalderen kirkegård for Vor Frue Kloster. På Rådhusorvet kan du se en statue af Niels Ebbesen.

Grise, gæs, høns, hunde og katte går frit rundt i byens gader. De finder deres føde i affaldsbunkerne.

8. Sct. Laurentii Kirke

Lige nord for byen på en bakketop på det sted, hvor Randers Tinghus ligger i dag, lå Sct. Laurentii Kirke og kirkegård. Heroppe på bakken lå også en lille forstad.

9. Nørreport

Byporten mod nord havde tårn og var muret op af røde munkesten. Fra byporten førte en bro over voldgraven. Senere blev byporten bygget om. Der kom fængsel i kælderens, og voldgraven blev gravet større og dybere.

10. Østerport

Østerport var bygget af røde munkesten ligesom Nørreport. Uden for byporten lå voldgraven, som løb under den gade, vi i dag kalder Østervold.

Det er kun de velhavende, der har råd til at bygge i sten. De almindelige beboere – håndværkerne og arbejderne – bor i lave bindingsværkshuse.

11. Sønderport

Her er fundet spor efter byporten mod syd. Den ligger nogle meter længere ned mod syd end palisaden (se punkt 12).

12. Palisade

For 900 år siden byggede middelalderens mennesker en kraftig palisade (et rækværk) af egestammer her. Uden for rækværket førte en vej af planker ned til havnen.

13. Vesterport

Her lå byens port mod vest.

Hver dag bliver køerne drevet ud på fællesmarkerne uden for byen.

14. Påskesønnernes Hus

Påskesønnernes Hus er det ældste hus i Randers. Huset er omkring 540 år gammelt. Det har tilhørt tre rige købmænd, nemlig brødrene Anders, Niels og Peder Påske. Huset er bygget i gotisk stil og er tre etager højt. Engang var huset mindst dobbelt så langt. Det er bygget i røde munkesten. Læg mærke til den flotte takkede gavlf.